

Helena Heyman mitt i naturens drama SIDAN 9

JAKT^{4/2011} DEBATT

TIDSKRIFTEN SOM VÄRNAR OM DE VILDA DJUREN

JAKT KRITIKERNA

RIKSDAGS-
MOTIONER
FÖR OCH
EMOT
DJUREN
SIDAN 18

Människan - herredjuret förr och nu SIDAN 14

INNEHÅLL

HANS RYTTMAN Sen sist.....	3-5
HANS RYTTMAN Vad är viltvård i verkligheten?.....	6-8
HELENA HEYMAN Sommarkvällens dramatik.....	9-11
KARL-EVERT LUNDGREN Kronhjorten inpå livet.....	12-13
HANS RYTTMAN Människan, det självtutmnda herredjuret på Jorden.....	14-17
LISE-LOTTE NORIN Det vilda hos makthavarna.....	18-25
HANS RYTTMAN Det handlar om uppmärksamhet.....	26-29
LISE-LOTTE NORIN Jägarfrukost - så lobbar Jägareförbundet.....	30-31
ÅKE ESPEGREN Att resa för att döda.....	32-33
ANNE-MARIE LITZEN Noterat på jaktfronten	34-36
ARNE OHLSSON Till sist.....	37-38
JAKTKRITIKERNA Adresser och info om föreningen.....	39

JAKT DEBATT

Tidskriften som värnar om de vilda djuren.

Medlemstidskrift för Jaktkritikerna, utkommer med fyra nummer per år.: nr 1 och 2 i april, nr 3 i september och nr 4 i december. Jaktdebatt distribueras till medlemmarna, vissa myndigheter och medier samt större bibliotek.

ISSN

1102-5026

Omslagsfoto

Karl-Everst Lundgren. Kronhjortar.

Bidrag

Texter och bilder till Jaktdebatt är välkomna och skickas till Arne Ohlsson

Redaktör

Arne Ohlsson
Jägaregatan 106
226 53 Lund
arne.e.ohlsson@telia.com
046-30 72 12, 070-217 92 90

Teknisk redaktör/layout

Tatjana Kontio
tatjana.kontio@telia.com

Grafisk form

Staffan Melin/Oscillator
staffan.mellin@oscillator.se

Deadline för nästa nummer

17 januari 2012

FOTO: HANS RING

Nötskrika

Sen sist

HANS RYTTMAN

... har föreningen genomfört sin annonskampanj i tre tidskrifter (Sveriges Natur, Djurens Rätt och Vår Fågelvärld) och på så sätt fått ett 60-tal nya medlemmar. Visserligen täcker medlemsavgiften från dessa personer endast ca en tredjedel av annonskostnaden men det är viktigt

att sprida kunskapen om Jaktkritikerna och dessutom inte spara på de tillgångar vi har i föreningen. Medlemmarnas pengar ska ju inte sitta på banken till ingen nytta utan kan vi sprida kunskapen om föreningen med dessa pengar måste detta vara till föreningens bästa. Vi kommer na-

Omslagsbild

Brölönde kronhjort med sitt harem av hindar.

turligtvis att diskutera vidare om vi ska fortsätta annonseringen, om vi nu anser att kassan tillåter detta och i vilka tidskrifter vi ska ha annonsen.

Att annonsera många gånger anses nödvändigt för att många ska kunna se annonsen och det är väl inte helt omöjligt att fler tycker att det är värt att bli medlemmar då kommande annonser dyker upp.

VI HAR OCKSÅ försökt att få igång en diskussion om den s k viltvården genom att skriva en debattartikel om denna. Vi har försökt att få Naturskyddsföreningen att medverka men de har avböjt utan skäl men underförstått anser Naturskyddsföreningen att Jaktkritikerna är en extremistgrupp som de inte vill ha med att göra. Naturskyddsföreningen har en "Jaktpolicy" (antagen av dess styrelse så sent som 2008) där det står bl a "En grundläggande förutsättning för människans nyttjande av fauna genom jakt och fiske ska vara att bytet tas till vara". I "viltvården" där måsfåglar, kråkfåglar som nötskrikor, rävar och grävlingar ingår tas inget av det skjutna till vara.

Varför vill Naturskyddsföreningen ändå inte vara med? Ja, det vet dom ju bara själva men en förklaring kan vara att vi betraktas som Sverigedemokraterna i riksdagen. I riksdagen vill inget parti ha med SD att göra även i frågor som inte berör invandrarpolitik. Ingen vill bli smittad, pestflaggan är hissad! Så fort som man

i någon fråga skulle samarbeta så skulle man bli beskylld för att även godkänna SD:s övriga politik. Jag tror att Naturskyddsföreningen tänker på samma sätt. Vad i vår djurskyddspolitik som Naturskyddsföreningen vänder sig emot vet jag inte men vårt arbete med att minska jakten för att minska djurens lidande är tydligen alldeles för radikalt för ledningen i Naturskyddsföreningen.

När jag skriver detta i mitten av november har vi inte fått något svar från Sveriges Ornitologiska Förening dit vi också skickat vår artikel, och detta trots flera påminnelser. SOF är tydligen också kluvna. Man vill ju inte göra sig ovän med de jägare som är medlemmar. Men det är ju trots allt fåglarna som drabbas värst. I "viltvården" skjuts mer än 200 000 fåglar varje år. Ingen av dessa fåglar tas tillvara. Eftersom flygande fåglar är svåra att jaga kan jag tänka mig att minst 50 000 av de påskjutna fåglarna verkligen skadskjuts. Att detta djurplågeri inte kan förbjudas är häpnadsväckande.

SKRIVELSEN SOM VI skickade in till Granskningsnämnden för Radio och TV (se sidorna 31 - 32 i Jaktdebatt 3/2011) har ännu inte besvarats men jag anser det som sensationellt om jaktprogrammet skulle fällas.

Den föreslagna (och alltför kontroversiella?) debattartikeln som omtalas ovan kan ni läsa här:

En minoritet av Sveriges befolkning som uppgår till knappa 3 % bedriver jakt. En mångdubbelt större del av vår befolkning använder natur till rekreation och naturupplevelser.

En mycket viktig del av naturupplevelsen är att få syn på fåglar och däggdjur. De flesta anser att få uppleva djuren nära och tydligt tillhör det bästa i naturvistelsen. Även arrangerade älg-, björn- och vargsafaris har sin tacksamma publik.

Jägare måste alltså ta mycket större hänsyn till andra medborgare i sin hobbyutövning. Djuren är inte jägarnas egendom utan tillhör hela Sveriges befolkning. Det är därför rimligt att djur som dödas enbart för att de är konkurrenter och inte ens tas tillvara för konsumtion inte heller ska jagas. Denna så kallade viltvård eliminerar alltså djur, som de flesta andra, som rör sig i naturen, upplever som positiva. Djur- och naturvänner tycker att en observation av en räv eller grävling eller en nötskrika ger något mer i na-

turupplevelsen än enbart ro och skönhet.

Då ca 125 000 rovdjur och ca 225 000 mås- och kråkfåglar dödas i viltvården, eller drygt en tredjedel av alla djur som dödas genom jakt, är det betydande antal djur, som inte kommer till nytta utan bara kastas på sophögen. Detta förfarande är ytterst oetiskt. Dessutom orsakar all jakt 10 - 30 % skadskjutningar vilket skulle innebära att mellan 35 000 och 105 000 djur skadskjuts helt i onödan. Denna plåga och det lidande som djuren utsätts för, är ytterligare ett skäl till att ta bort dessa djur, som ingår i viltvården, från jaktförordningens lista över djur med allmän jakttid.

Vi motsätter oss inte skydds-jakt på enstaka individer som gör allvarlig skada på djur eller egendom men skydds jakt bör endast tillåtas som en sista utväg då inga andra lösningar finns.

Inget tillstånd till skydds jakt bör lämnas innan andra metoder provats.

JAKT KRITIKERNA

Vad är viltvård i verkligheten?

HANS RYTTMAN

De flesta människor är dåligt insatta i jaktfrågor och tycker inte att det är konstigt att jägarna jagar kråkor, trutar och andra vanliga fåglar och däggdjur. Många tycker att fåglarna är fula och ser rävar och andra som icke önskvärda.

Men vad de flesta inte känner till att jakten är mycket omfattande. Totalt omfattar kråk- och måsfåglar ca 25 % av all jakt eller 230 000 fåglar! Därav är 20 000 måsfåglar och resten kråkfåglar:

nötskrika 25 000
 skata 50 000
 kaja 50 000
 kråka 85 000
 råka 5000

När det gäller rävar, grävlingar och andra däggdjur som anses icke önskvärda och som ingår i den sk viltvården är dessa mer än 100 000 (63 000 rävar, 32 000 grävlingar,

minkar, mårdar och andra oräknade) (Detta enligt Svenska Jägareförbundets jaktstatistik 2007/2008 som är den senaste utgivna).

Denna jakt sker mot all vetenskaplig kunskap. Det finns härvidlag två intressanta meddelanden från Naturvårdsverket: "Kråkans ekologi och metoder som prövats för anpassning av kråkfågelbestånd" (SNV PM 1734) och "Gråtrutens ekologi och metoder som prövats för skötsel av måsfågelbestånd" (SNV PM 1434). Dessa båda PM sammanfattar sina omfattande litteraturgenomgångar avseende att minska olägenheterna för människan med följande slutsats: "framför allt att den mest effektiva och långsiktiga åtgärden är att minska de födokällor, tillgängliga för fåglarna, som skapats av människan".

Båda PM är skrivna på 1980-talet och en del har hänt sedan dess. Både gråtruten och fiskmåsen har minskat högggradigt signifikant sedan de årli-

Grävling.

FOTO: HANS RING

ga inventeringarna startade av Sveriges häckande fåglar (www.biol.lu.se/Zoekologi/birdmonitoring) liksom kråka men för nötskrikan endast signifikant. Då det gäller skata och kaja har ingen förändring skett.

En del som förklarar måsfåglarnas nedgång kan bero på att det kommersiella fisket har minskat och att fiskebåtarna nu inte får kasta ut rens

i havet utan måste ta detta till hamn. Dessutom har alla öppna soptippar som förut fanns nu helt försvunnit. Detta har nog också drabbat kråkorna men inte kajor och skator som livnär sig på det som vi människor kastar i städer. Skulle denna renhållning bli bättre skulle säkert också dessa arter minska.

Jakten som sker på rävar, grävling-

ar och andra däggdjur är på samma sätt onödig. Precis som för fåglarna kan omfattande jakt lokalt betyda en minskning men aldrig på sikt. Visserligen finns alltför många exempel på att jakt utrotat arter men inte ens vildsvin som lokalt gör stora skador bryr sig jägarna om att decimera till lämpliga nivåer.

Varför den omfattande jakten på de nämnda arterna fortsätter beror nog på okunskap och slentrian. Jägarna har uppfostrats med att det är viktigt att sköta den s k "viltvården".

Nu tycker jag att det är oförsvarligt och etiskt förkastligt att jaga stammar som minskar som hos trutar och kråkor. Ingen av dessa arter är ovanliga men de finns i ett ekologiskt sammanhang och de måste få finnas till för sin egen skull.

VÄRST AV ALLT är att skadskjutningen är förödande. Det är troligt att skadskjutningen kan vara 30%! Eftersök existerar knappast på dylika arter. De är så avskydda att många inte bryr sig utan hoppas att de kommer att dö av sina skador.

Varför jag menar att det sker på detta sätt är att jag vet att andjakt på utsatta änder endast eftersöks i viltvattnet (med hund) men de änder som skadskjutna lyckas flyga därifrån eftersöks inte. Varför skulle jägare eftersöka skadade "skadedjur" när man inte gör det för värdefulla änder?

Sommarkvällens dramatik

Naturens gång är att predatorer tar sina byten för att överleva. Men det är trots allt inte så ofta vi människor blir vittne till detta på nära håll. En sommarkväll hände det nära HELENA HEYMANS sommarställe, och det blev en sommarkväll att minnas länge.

Kvällssolen värmdde, vinden mojnade. Vi njöt av en middag utomhus serverad på trädgårdsbordet under den gamla avenboken. De första salladsbladen från trädgårdslandet smakade ljuvligt. Vi skålade för den efterlängtdade sommaren medan svarthättan flöjtade ovanför oss - annars stilla och tyst.

Så bröts tystnaden brutalt av ett hjärtskärande skrik inifrån skogen! Ett barn som skriker, trodde vi först. Men, nej här fanns inga barn i trakten och absolut inte inne i vår skog. Det måste vara kattugglan som kände sig hotad, bestämde vi oss för.

Men skriket fortsatte. Det hördes allt tydligare, det kom närmare. Vi lämnade middagsbordet och rusade bort till hålet i staketet, en öppning mot skogen bakom boden. Det hjärtskärande ropet tilltog och inför

scenen som utspelade sig framför oss trodde vi varken våra ögon eller öron!

Inne i skogen bland bokstammarna fullständigt flög ett litet vitprickigt rådjurskid mellan grästuvorna och skrek för sitt liv. Tätt bakom kidet rusade en räv och efter räven, nära, ett vuxet rådjur. Då och då lyckades räven nafska kidet i bakhasorna och det skrikande kidet föll omkull. Varje gång störtade rådjurshinden fram och sparkade räven medan kidet snabbt hann resa sig och kunde fortsätta sin flykt.

Allt gick i rasande fart, kidet först med räven i hasorna och hinden efter med klövarna kring rävsvansen. Vi hann knappt se eller fatta vad som hände.

Så gick hinden i närkamp med räven. Hinden sparkade vilt omkring

sig, måttade mot räven, som fick sig en smäll.

Kidet kunde inte vara äldre än några dagar men det lilla vettskrämda djuret fullkomligt flög mellan stenar och tuvor. De tre rörde sig som om de var en enda individ, fram och tillbaka mellan trädstammarna för de.

Framåt i zickzack rusade de och snodde runt inne i hallonsnåret. Allt närmare oss kom de och snart var de framme vid grindhålet. Delvis gömda bakom boden stod min man och jag häpna inför dramatiken, bara någon meter från grindhålet.

”Filma dem” väste jag till min man, som hade smartphonen i fickan och han lyfte försiktigt upp telefonen.

Men, detta räckte. Räven tvärstannade och stirrade på oss med ögon som glimmade i skuggorna under träden. Hinden hejdade sig också, slutade sparka och såg sig villrådigt om. Men kidet, (så litet det var) förstod ingenting, fortsatte in genom grinden och rusade rakt mot famnen på mig! Förvånad tog jag ett snabbt steg åt sidan och kidet fortsatte som ett vitprickigt streck ner i trädgården och försvann bakom några krusbärsbuskar.

Räven stod villrådigt kvar någon minut, trampade tvekande hit och dit med sina svarta fötter och såg efter kidet. Men den vågade inte följa efter utan vände och försvann bort mellan träden och ut på grannens odlade fält.

Rådjurshonan stod som förstenad medan rävens svans rörde sig mellan hennes framben. När räven sprang iväg fortsatte hon inte jakten utan stod kvar och stirrade in i trädgården. Hon verkade inte särskilt rädd för oss men hon stannade kvar i skogen och där ropade hon länge skällande efter sitt kid.

Omskakade avslutade min man och jag vår middag vid trädgårdsbordet medan kvällssolen långsamt sjönk i väster och medan svarthättan fortsatte att vackert flöjta, till synes helt oberörd av naturens dramatik.

Hade vi räddat ett litet kid till livet undrade vi - eller kanske rent av hindrat en kull rävungar att få bli mätta inför natten?

I GRYNINGEN några dagar senare såg jag från vårt sovrumsfönster rådjurshonan ligga ner och vila i hagen just där majnycklarna ännu blommade. Bredvid henne betade det lilla kidet.

Räven mötte jag flera gånger under mina fågelskådarpromenader. Den hade sin lya i några kullar bakom skogen och i slutet av sommaren fick jag se fem fina ungrävar leka i morgonsolen.

Helena Heyman
Tunby, Österlen i Skåne, en tisdagskväll i juni 2011

helena.heyman@telia.com
www.helenaheyman.se

FOTO: HANS RING

Kronhjorten inpå livet

Kronhjorten ses som exklusivt högvilt i jägarkretsar. Mer fredligt är den Skånes landskapsdjur och en alltid ståtlig syn, mer elegant än älgen ur mänsklig synpunkt.

KARL-EVERT LUNDGREN uppsökte deras brunstplatser i höstas och fick uppleva ett mäktigt skådespel med kameran i hand. Men en annan dag i naturen blev inte behaglig.

FOTO: KARL-EVERT LUNDGREN

Under höstmånaderna september-oktober infaller tiden då vårt näst största hjortdjur kronhjorten brunstar. Den förekommer på ett antal platser i vårt sydligaste landskap och på några andra håll i södra Sverige.

Det var under en naturvandring i skogstrakterna strax söder om Hörby (som ligger mitt i Skåne) i mitten av september som en hjorts mäktiga bröl hördes - och det hörs långt. Kronhjorten är vanligtvis ett skyggt djur som trots sin storlek förmår att hålla sig osynlig för skogsvandraren.

En brunstplats blev känd och där i närheten kunde jag under tre sena eftermiddagar, tills mörkret inträdde, följa ett skådespel där de största tjurarna brakade ihop med hornskrammel från fjorton- och tolvtaggade hornkronor för att hävda sitt revir. Som mest kunde inte mindre än tjugoen hjortar ses på brunstplatsen. Stora tjurar blandade med ungtjurar, hindar och kalvar.

En av kvällarna besöktes platsen av ett antal tranor och inte långt ifrån där jag satt passerade en vit dovhjort prydd med en kraftig skovelkrona. Tre spännande och härliga sena eftermiddagar i vår vackra natur, en verkligt stor upplevelse.

EN ANNAN DAG i markerna, en novemberdag, när de bössbärande våldswerkarna roade sig med de obeväpnade djuren kunde kontrasten inte vara större.

Kan man annat än att kalla detta för utpräglad stor egoism i form av "avverkning": denna eftermiddag kunde vi ta del av hur viltvårdarna betar sig. På åkrarna söder om Lödesborg (i västra Skåne) kunde vi iakttaga ca 30 jägare utplacerade, som en krigsfront. Runt parken på godset stod jägare på pass.

Här var tydligen full "hålligång" för viltvård ! De kallar det jämt och ständigt viltvård.

I ett traktorspår utmed vägen låg ett övergivet offer, totalt berövat livsvärde och vörndnad.

En fredlös individ i vår Herres hage som troligen blivit skjuten i sammanhanget. En vacker räv som med sin skepnad som levande skulle kunnat glädja äkta naturbesökare.

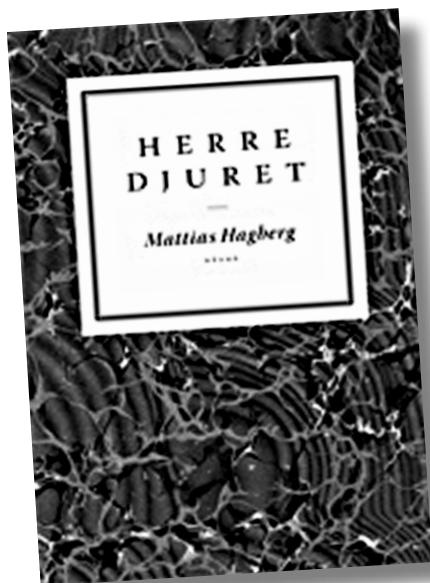
Hur falskt skall man bedöma, av erfarenhet, beteendet av ett gäng bössbärare som står med blottat huvud runt en hög av inplanterat vilt som fallit offer för en skjutorgie runt en damm i en trädgård ?

Den pågående småviltjakten med stöd av tillåtna jaktperioder har helt sparat ur. På demokratisk väg borde den skärskådas och genomgående reformeras för att vår natur skall återfå ett naturligt bestånd av vilt i våra marker.

Den rena nöjesjakten är förlegad och borde förbjudas.

Människan, det självutnämnda herredjuret på planeten Jorden

HANS RYTTMAN tittar närmare på en bok om människan, den art som dominerar alla andra arter, men vars "superstatus" ifrågasätts i våra dagar

”Herredjuret” är en bok av Matias Hagberg som jag inte riktigt vet hur jag ska beteckna. Jag kan se den som en biografi över konservatorn David Sjölander (1886 - 1954) men det skulle både vara fel och riktigt.

Författaren tar personen David Sjölander som en utgångspunkt för att skildra en tidsepok i början av 1900-talet då naturen var något stortslaget, något man skulle bevara men samtidigt något som skulle visas upp.

Våra första nationalparker tillkom 1909 liksom våra naturhistoriska museer, Riksmuseet 1916 och Göteborgs naturhistoriska museet 1923. Sverige var efter de stora nationerna. Redan på 1880-talet kom naturhistoriska museer till i London, New York och i Berlin. Omkring sekelskiftet 1900 fanns 150 naturhistoriska museer i Tyskland, 300 i Frankrike, 250 i Storbritannien och 200 i USA. Dessa museer skulle ju också fyllas med något som vuxna, barn, turister och i viss mån vetenskapsmän, kunde studera och lära sig mer om naturen från.

Detta fyllande av museerna skapade en marknad för jägare och andra samlare. Till dessa tillhörde just David Sjölander.

Sjölander föddes i Småland och började tidigt att samla framför allt fåglar och han tyckte det var roligt att ”rädda i skogen med bössa” som mamman lär ha uttryckt det. Han började också att själv stoppa upp

fåglarna och särskilt ugglor och rov-fåglar var hans favoriter. Han är hela livet en hängiven jägare och när han kommer till Göteborg 1908 och börjar arbeta för konservatorn Gösta Kihlén jagar han nästan varje helg, oftast tillsammans med Stanley Mörner, Leonard Jägerskiöld (chef för Naturhistoriska museet) och några andra från museet. De jagade i skogarna runt om Göteborg framför allt orre, tjäder, fasan och raphöns. ”Det fanns hur mycket vilt som helst på den tiden” säger en son till Stanley Mörner som ibland följde med på jaktturena.

1908 reser David Sjölander för första gången till trakter väster om Gällivare. Orten blir utgångspunkten eftersom Sjölander känner apotekaren där som är vän med Sjölanders pappa. Han tillbringar några månader där för att jaga och stoppa upp fåglar som sedan ska säljas till museer, skolor och privata samlare.

Sjölander återvänder årligen under många år till dessa trakter för att få material till uppstoppning men också för jakt för konsumtion. I vildmarken lever han och sällskapet med samer på fiske och jakt. På ett foto som författaren hittar ser han Sjölander hållande en skjuten jaktfalk och på baksidan står ”David Sjölander med sin första skjutna jaktfalk omkr. 1911”. Denna händelse kan mycket väl vara en som inträffat vid den ringmärkningsresa som Gösta Kihlén gjorde 1911. Vid denna resa sker

alltså de första ringmärkningarna i Sverige. Kihlén ringmärker 76 fjällvråksungar och i boken framgår det att Sjölander är med på denna resa.

Sjölander är också mycket intresserad fotograf och fotograferar många fåglar, framför allt fåglar på bo. Han börjar filma för Svensk Filmindustri och gör kortfilmer om fågellivet på Måkläppen utanför Falsterbo, om fågellivet på Karlsö och om fågellivet i Tåkern. Han filmar också fåglar i Lappland. Han tillhör alltså den första generationen naturfilmare i Sverige.

DAVID SJÖLANDER GÖR också två insamlingsresor till utlandet. Den första går till Kina där Sjölander tillbringar nära fyra år. Han åker 1919 och kommer hem 1923. Redan första året kan han sända hem som det står beskrivet i Årsberättelse från Naturhistoriska Riksmuseet "ett hundratal större däggdjur och ej fullt så många smärre dylika samt 458 fåglar, alla väl konserverade". Han jagar bl a argalifår som är det största av vildfåren. Argalifår kan väga upp till 180 kg och har upp till 170 ca långa spiralvidna horn. Numera är argalifåren sällsynta med ca 1 500 individer kvar, enligt WWF.

1925 anställs Sjölander på Göteborgs Naturhistoriska museet som konservator. Den andra resan går till Afrika, till dagens Angola (som då var en portugisisk koloni). Sjölander reser i september 1948 och

kommer hem i maj 1949. Hans stora dröm var att skjuta en elefant och sedan stoppa upp den. Han lyckades också efter stor möda då det var sällsynt med elefanter eftersom Angola hade drabbats av långvarig torka. Men i december kommer Sjölander på en elefanthane och på tio meters håll faller han den med ett välriktat skott.

Sjölander anses vara en mycket skicklig jägare och en ännu mer skicklig konservator. Samtiden ansåg honom rentav vara en av världens skickligaste konservatorer, och kollegor kallade honom för ett geni. Med denna elefantkropp arbetar sedan Sjölander i många år och i mars 1952 är elefanten klar för invigning.

Den uppstoppade elefanten anses som ett konstverk, så otroligt naturtrogen att man kan ta den för en levande elefant. Över 100 000 personer kommer till museet 1952 för att beundra elefanten. Det är ett fantastiskt rekord.

Men arbetet har tagit på hans krafter. Sjölander är nu 66 år och tycks ha fått en liten stroke. Han blir retlig, misstänksam och till och med hotfull. 1954 reser Sjölander åter till Lappland men drabbas där av en större hjärnblödning men kan tas till sjukhus efter det att han burits en mil och sedan transporterats med flyg till Luleå. Han dör dock senare på hösten, en dag innan han skulle ha fyllt 68 år.

DETTA ÄR EN kort sammanfattning av David Sjölanders liv men boken handlar om "herredjuret" som Carl von Linné betecknade människan. Människan som behärskar djur och natur. Mattias Hagberg börjar sin bok med ett citat av Walter Benjamin: "Det finns inget kulturdokument som inte samtidigt är ett dokument över barbari".

David Sjölander och hans kamrater tänkte annorlunda i början av 1900-talet än vad vi gör i dag. Som författaren skriver "I centrum stod människan. Det var för hennes skull som den vilda naturen skulle skyddas och bevaras". I bevarandet fanns också insamlandet och uppstoppan-det. David Sjölander insamlade tusentals djur, ibland med grymma metoder. Han skildrar t ex eldandet utanför en grotta för att tvinga ut en järv där han tidigare kunnat skjuta fyra ungar. Men också det överflöd av insamlandet där författaren hittar några av de argalifår som Sjölander skjutit längst in i Riksmuseets samlingar där fåren samlar damm och är obehagligt luktande.

Men det var inte bara djuren som inte hade något värde. Under insamlingsresorna framkommer också Sjölanders och tidens syn på de invånare som finns på de platser han besöker. De är smutsiga och opålitliga och man måste tukta dem med slag för att de ska göra det man säger åt dem att göra. De är nödvändiga för insamlingen men inte uppskat-

tade. Det finns en klart rasistisk ton i berättelserna från Sjölanders resor. Ingen skulle i dag kunna eller komma på tanken att yttra sig på det sättet. Samtidigt fanns ingen barmhärtighet mot djuren. Sjölander sköt många fågelföräldrar för att sedan döda ungarerna så han kunde få en hel familj att stoppa upp. Samtidigt arbetade Sjölander hårt för att få pilgrimsfalken fridlyst men han hade en pilgrimsfalk i en bur och ägnade sig åt falkenering. Hur tänkte Sjölander?

Men i början av 1900-talet skulle världen en gång för alla katalogiseras och man fann också att det vilda minskade och det var bråttom att finna de sista innan alla ovanliga djur hade försvunnit. Ingen såg något konstigt med att människan behärskade naturen och gjorde vad man ville med den. I början av 1900-talet startas också Sveriges första djurskyddsförening.

I slutet av boken besöker författaren ett slakteri. När Mattias Hagberg lämnar slakteriet är benen svaga och han känner ett tryck över bröstet. Ändå äter han kött.

Men han skriver: "Det finns en fråga som inte vill lämna mig. Vad är det för skillnad mellan människor och djur som rättfärdigar att vi behandlar djur som abstraktioner och människor som individer. Jag är rädd att jag inte har något bra svar".

Det är detta som boken handlar om.

Det vilda hos makthavarna

LISE-LOTTE NORIN har tittat närmare på ämnet jakt i Riksdagens motionsflod hösten 2011.

Man kan allmänt konstatera att jaktfrågor inte upptar så stor del av motionsfloden, närmast en rännil om någon promille. Om man däremot tittar på antalet motionärer blir andelen avsevärt högre. Av de 349 riksdagsledamöterna är det 36 personer (alltså drygt 10 %) som motionerat i jaktfrågor, som har någon direkt påverkan på djuren och ytterligare 8 personer i mer administrativa frågor.

Skillnaden mellan partierna blir tydlig när det gäller inriktningen på motionerna. I frågor som är positiva för de vilda djuren har 4 vänsterpartister, 4 miljöpartister, 2 moderater och 1 folkpartist motionerat. I frågor som är negativa för de vilda djuren har 13 moderater, 9 socialdemokrater, 2 kristdemokrater och 1 centerpartist motionerat. Flest för djuren positiva frågor tar vänsterpartiets ledamöter upp tätt följda av miljöpartister och de båda moderaterna.

Stora rovdjur

Den fråga Folkpartiet tar upp gäller avskaffandet av licensjakt på varg och kring den frågan finns en enighet också bland vänsterpartister, miljöpartister och de båda moderata riksdagsmän som utmärker sig genom sitt djurskyddsintresse.

Samtliga önskar ett stopp för licensjakten på varg tills vargstammen uppnått gynnsam bevarandestatus och vad som ska ske därefter lämnas öppet. Man anser också att frågan om var den nivån ligger bör utredas vidare.

Moderaterna tar också upp frågan om det stora lidande som licensjakten utsatt vargarna för och att jakten inte lett till en större acceptans. "Under licensjakten 2010 var skadeskjutningsfrekvensen mycket hög. Det visade sig i efterhand att det inte var "defekta" vargar som sköts, utan friska livskraftiga vargar. Jakten var inte selektiv och då finns det också risk

Varg i Värmlandsskogarna.

FOTO: HANS RING

att unga vargar blir föräldralösa med försämrade överlevnadsmöjligheter och splittrad social flockstruktur som följd. Med tanke på rapporter om fortsatt tjuvjakt så verkar inte acceptansen för vargen ha ökat sedan licensjaktens införande.”

Vänsterpartiets ledamöter anser vidare att förvaltningen av de stora rovdjuren bör ske på nationell nivå. ”Först och främst rör sig rovdjuren över stora arealer, vilket gör det svårt att få en överblick på regional nivå. Dessutom är rovdjursförvaltningen en infekterad fråga med stora motsättningar och samexistensproblem. Historien har visat att det finns risker med att i sådana lägen överlåta beslutsfattande till länsstyrelser då de lätt kan utsättas för starka påtryckningar av särintressen.”

Vidare påpekas vargarnas betydelse för upprätthållandet av den biologiska mångfalden. ”Om antalet stora rovdjur minskar ökar antalet klövdjur (t.ex. älgar), vilket leder till att de växter som klövdjuren äter minskar i mängd. Detta resulterar i sin tur i att andra arter blir påverkade och hela ekosystemet förändras. Utdöendet av en enda topp-predator kan få ett helt ekosystem att kollapsa, speciellt om artrikedomen är låg,” skriver de vänsterpartistiska motionärerna.

Vänsterpartiet anser också att man bör begränsa möjligheten till skyddsjakt utanför hägn. ”År 2006 ändrade regeringen 28 § jaktförordningen. Ändringen, som möjliggör skjutande

av rovdjur utanför hägn, öppnar upp för ett mer utbrett och godtyckligt dödande av rovdjur. Den nya lydelsen är ett stort hot mot upprätthållandet av vargstammens gynnsamma bevarandestatus. Vänsterpartiet anser därför att 28 § jaktförordningen bör återgå till sin tidigare lydelse.”

Miljöpartiet anser att djurskyddsintresset måste få en plats i rovdjursförvaltningen. ”I dagsläget ser vi det som en brist att inte djurskyddsintresse är representerade, trots att djurskyddsaspekter i högsta grad är relevanta. Djurskyddsintresset är heller inte representerat i regeringens nationella kommitté för hållbar rovdjurspolitik för varg. Jakt påverkar inte bara djuren som art, utan också som individer. Djur som skadeskjuts, och ungar som förlorar sina föräldrar, utsätts för stort lidande. Djurskyddsintresset bör därför ges plats i rovdjursförvaltningen.”

Vänsterpartiet tar också upp frågan om lodjursstammens storlek. ”Miniminivån för lodjur fastställdes i 2001 års rovdjursbeslut till 300 föryngringar, motsvarande 1 500 individer. Enligt 2009 års rovdjursbeslut ska antalet årliga föryngringar kunna ”variera ned till 250 föryngringar”, motsvarande 1 250 individer. Vi anser att det ursprungliga beslutet om 300 föryngringar bör gälla.”

En moderat ledamot från Gävleborgs län vill däremot att det ska gå snabbare och bli lättare att få tillstånd till skyddsjakt på varg och två

FOTO: HANS RING

moderater från Dalarna vill minska antalet vargföringringar i sitt län.

Skadskjutning

Vänsterpartiet tar upp frågan om skadskjutning och vill förbättra läget där genom att förbättra jägarnas skjutskicklighet. "För att komma tillrätta med skadskjutningarna bör skjutproven skärpas och krav på obligatoriska, årliga skjutprov införas."

Skadskjutningsfrågan tas också upp i en moderat motion om minskad fågeljakt. "Flera [fågel]arter tas inte ens tillvara vid jakt eller har endast marginell betydelse som jaktbyten, en del arter betraktas mer eller mindre felaktigt som skadedjur och vissa har små och/eller minskande populationer. Denna jakt dödar emellertid ca 260 000 fåglar varje år. Om man räknar med en skadeskjutningsfrekvens om 10-30 % innebär det att mellan 26 000 och 78 000 fåglar skadeskjuts."

PLÅGSAMMA JAKTFORMER

Fällfångst

Moderater och vänsterpartister tar upp frågan om att fällfångst är en plågsam jaktmetod och att den hotar andra än målarterna. "I dag bedrivs exempelvis jakt med fällor och snaror där levande djur fångas för att senare avlivas av jägare. Jaktmetoden medför onödig stress för de fångade djuren, och kan även leda till självstumpning och andra skador när djuret försöker komma ut ur fällan. Jakt

med snara kan medföra samma sak. Fällorna och snarorna kan dessutom medföra att andra djur, än de som avses, fångas och skadas eller dör. Vissa fällor har dessutom andra levande djur som lockbeten, vilket gör jaktmetoden ännu mer oetisk" skriver en moderat riksdagsman.

Vänsterpartiet representerar tar specifikt upp frågan om lodjursfällor. "En sammanställning från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) visar att en mycket hög andel av lodjuren som fångats i fällor har bitit på fällan så att de har träflis i magen. Många av djuren har också skadade tänder och klor som kommit av djurens försök att ta sig ut. Fällfångst på lodjur var glädjande nog förbjudet under årets lodjursjakt, något som vi välkomnar. Detta förbud bör dock införas permanent då denna form av jakt är oetisk och förkastlig ur djurskyddssynpunkt."

Godsjakt

I en moderat motion tas frågan om gods jakt upp: "Godsjakt innebär jakt på uppfödda fåglar, exempelvis änder, fasaner och raphöns. Dessa föds upp med ett enda syfte, att släppas i det fria för att direkt bli skjutna av jägare. Detta är en form av jakt som känns synnerligen oetisk, och där man borde överväga ett förbud."

Godsjakten är dessutom intimt förknippad med jakt med levande fågel som lockbete, vilket är en ytterst plågsam avart av jakt.

Bågjakt

Bågjakt är förvisso inte tillåten i Sverige men det finns krafter som trycker på om att denna barbariska och ålderdomliga jaktmetod ska tillåtas. Vänsterpartiet är förutseende och tar upp frågan. "Vi ser stora problem med jakt med både där problemet med skadskjutning är en stor risk. I och med att pilen har en bågformad bana i luften krävs det en mycket liten miss i avståndsbedömning för att djuret ska bli skadskjutet. Skadskjutning är en stor plåga för djuret. Bågjakt kräver även att djuret måste stå helt stilla för att skytten ska kunna träffa med en dödande pil, men det räcker med att djuret blir skrämt eller helt enkelt bara flyttar på sig för att det ska riskera att skadskjutas, även av den bästa bågskytte. Sist men inte minst är all typ av tyst jakt ett problem beträffande tjuvjakt. I detta fall krävs en särskild bågjägarexamen för att få bedriva bågskyttejakt. Men risken för tjuvskytte, då vapnet i detta fall är lättare att få tag i än andra typer av vapen, resulterar i ytterligare en ökad risk för tjuvjakt. Vänsterpartiet anser därför att bågjakt inte bör tillåtas."

Minskad fågeljakt

Den ena av de båda djurvänliga moderata riksdagsledamöterna tar upp frågan om den onödiga fågeljakten. "Följande arter bör fredas från jakt för att de har en marginell betydelse som jaktbyten och/eller inte tas till-

vara vid jakt och för att de har små eller minskande populationer: (inom parentes anges antal dödade/år): bläsgås, alfågel, sjöorre, småskrake samtliga (< 100), bläsand (300), björktrast (700), morkulla (1 600), raphhöna (2 300), storskrake (2 500), sädgås och vigg (3 000) samt ejder (6 000).

En del arter ses som enbart skadedjur och dödas i relativt stor omfattning. Det är i huvudsak mås- och kråkfåglar samt skarv. De måsar som jagas är gråtrut (13 500), fiskmås (10 000) och havstrut (2 600). Av dessa minskar gråtrut och fiskmås signifikant.

Bland kråkfågeln jagas kråkor, kajor, skator, nötskrikor och råkor tillsammans nästan 230 000 djur. Kråkan är en art det inte går bra för. Den har nästan upphört helt att flytta ut vid Falsterbo och i Danmark övervintrar allt färre. Nötskrikan fortsätter också att minska och det är högst tveksamt om den gör någon som helst skada."

Viltvårdsfonden och det "allmänna uppdraget"

Både Vänsterpartiet och moderaterna tar upp frågan om hur medlen i Viltvårdsfonden ska användas och fördelas.

Vänsterpartiet "anser att Viltvårdsfonden ska användas för att stödja arbetet för livskraftiga populationer av landets vilt. Flera organisationer borde få ta del av de årliga

anslagen för detta arbete varför det är läge att se över fonden och fördelningen av medlen.”

Från en moderat riksdagsman framhålls bl.a. att ”Svenska Jägareförbundet har sedan år 1938 ett allmänt uppdrag att leda delar av viltvården och jakten i Sverige. För arbetet med det s.k. allmänna uppdraget har det årligen fördelats medel ur Viltvårdsfonden (50,5 miljoner år 2011, författarens anmärkning). Att en intresseorganisation för jägare har ett allmänt uppdrag att neutralt och objektivt folkbilda och informera skapar en problematik.

Vad gäller frågor som konsekvenser av jakt, förändra attityder mot rovdjur samt förvaltande av vilt finns det olika uppfattningar. Det bör även spegla anslaget från Viltvårdsfonden. Regeringen bör därför överväga att säkerställa att anslagen från Viltvårdsfonden för folkbildning, information om jakt- och viltvård framöver fördelas på ett neutralt sätt med beaktande av vad anslagen är till för.

Skyddslagstiftning för vilda djur

Vilda djur omfattas endast av jaktlagstiftningen och Vänsterpartiet anser att de behöver ett ökat lagskydd. ”I Norge har man löst problemet genom att införliva de vilda djuren i landets djurskyddslag. Vänsterpartiet vill ha en separat lagstiftning för de vilda djuren för att ge de djur som påverkas av mänsklig verksamhet ett bättre skydd.”

Talerätt i jaktfrågor

”Miljö- och naturskyddsorganisationer har rätt att överklaga beslut som faller under Miljöbalken (1998:808). Däremot saknar såväl djurskydds- som naturskyddsorganisationer rätt att överklaga nationella beslut om de vilda djuren i jaktfrågor, som t ex beslut om licensjakt på varg och fällfångst av lodjur, då sådana beslut faller under Jaktlagen (1987:259).” Miljöpartiet tycker att detta ska rättas till.

Mer jakt önskas också

Gemensamt för ett antal moderata, socialdemokratiska, kristdemokratiska ledamöter och en centerpartistisk ledamot är att de vill ha mer jakt på ett antal djur. Det kan synas vara få centerpartister som yrkar på mer jakt men kanske beror det på att partiet har jagande partikamrater som miljö- och landsbygdsministrar varför behovet av motionerande är begränsat.

Säl

Allmän jakt alternativt utökad skyddsjakt på säl önskas av några av ovanstående partiets företrädare. Detta för att sälen äter för mycket fisk (C) + (KD) och för att den orsakar skador på fisket (M) + (S) + (KD).

Skarv

Storskarven bör strykas från EU:s lista över hotade fågelarter anser (S)

då den utgör olägenhet och äter för mycket fisk (S) + (M) + (KD). Skyddsjakten på skarv bör ökas (M) + (KD). Det bör införas allmän jakt på skarv (S) +(C).

Vildsvin

Några företrädare för (M) + (KD) + (C) vill att det ska jagas mer vildsvin och att jakten ska underlättas bl.a. genom utökad videoövervakning (M) + (C) och införande av skottpengar (KD).

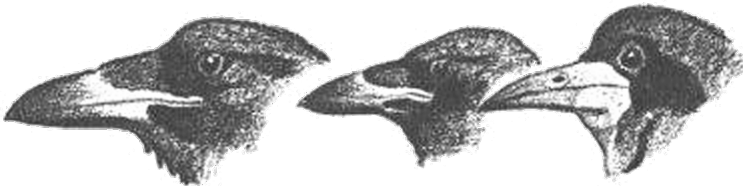
En moderat företrädare talar också för förebyggande åtgärder. "Det är önskvärt att förebyggande åtgärder övervägs med syfte att förebygga stora skador för markägare med flera, såsom viltåkrar, mer elstängsel runt grödor samt kontrollerad och rätt utfodring till vildsvinen."

Björn

Ett par företrädare för (M) + (S) vill ha utökad åteljakt på björn och mer omfattande jakt samt vill att förutsättningarna för att sälja björnkött ska underlättas.

Gäss och korp

En moderat från Västra Götalands län vill ha utökad jakt på korp och gäss. Korpjakt för att korpen är ett växande problem för många jägare som får dem som "sällskap" (!!)" när de är ute på jakt. Hon vill också se över jakttiderna för gäss och det får väl förmodas vara en utökning av dessa som efterlyses eftersom de anses utgöra ett problem. Ännu ett par moderater anser att "gäss är ett gissel" för lantbrukare.

Korp, kråka och råka - kråkfåglarna är illa sedda av många som inte accepterar hur naturen fungerar

Det handlar om uppmärksamhet

Djuren, vilda och tama, kan inte själva agera för att avsiktligt få uppmärksamhet på sin situation. De är lätta att förtrycka och utnyttja, men är det då inte fegt att sätta sig över dessa varelser så att de lider? Ständigt finns behovet av människor med empati som gör något för dem. Men vad är bästa vägen? När blir civil olydnad rätt och riktig? HANS RYTTMAN tittar på denna problematik, bl a med anledning av en nyutkommen bok.

I morgon i radio den 17 augusti 2011 uppmärksammades en ny bok som heter "Motståndets väg. Civil olydnad i teori och praktik" och som diskuterar utomparlamentariska metoder. I introduktionen av boken nämndes förstörelse av vapen och utsläppande av minkar som exempel på aktioner under beteckningen civil olydnad. En av författarna, Stellan Vinthagen, intervjuades och resonemanget kom att handla om det rätta att göra aktioner i stället för att gå den demokratiska vägen över riksdag som ju har skyldigheten att stifta lagar som reglerar alla våra samhällsfunktioner.

Syftet med den civila olydnaden är att uppmärksamma de problem som till exempel finns med vapenexporten till diktaturer och stater som har olösta gränskonflikter, exempelvis Indien och Pakistan. De civila olydnadsaktionerna vill med dessa bilda opinion och få riksdag att förändra den nuvarande inriktningen.

Även om de aktioner mot t ex vapenexporten har uppmärksammats så har ju andra såsom Svenska Freds- och skiljedomsföreningen varit duktiga lobbyister och skärpningar av exportlagarna har gjorts. Även den svenska allmänheten har också varit mot export till suspekta stater som Dubai och Bahrain.

Aktionerna mot minkfarmare har kanske haft mer effekt. Även om det nerlagda Djurskyddsverket gav förslag till förändringar i minkhåll-

ningen så hade de kanske inte gjorts om inte utsläppandet av minkar hade skett. Tyvärr har inte de förbättringar som skulle förbättra minkarnas levnad i burarna skett. Mycket beroende på (numera) landsbygdsminister Eskil Erlandsson. Han har som jägare och jordbrukare aldrig tagit djurens parti utan alltid främjat sina väljargrupper, jägare, minkfarmare och andra landsbygdsbor. Andreas Carlgren tillhör samma parti med förödande konsekvenser för vargen men med samma motivering: omtanken om landsbygden.

Som bekant sparkades Carlgren som miljöminister av den nya Centerledaren Annie Lööf och ersattes med Lena Ek, som är jägare enligt massmediauppgifter.

NÄR DET GÄLLER jakt har aktioner mot älgjakten av Djurens befrielsefront uppmärksammats. Kanske inte i våra rikstäckande massmedier utan bara lokalt. Jag vet inte vad Djurens Befrielsefront vill uppmärksamma eller om syftet är att få ett förbud mot älgjakt. Men oavsett deras syfte tycker jag att dessa aktioner är totalt meningslösa.

För det första blir dessa aktioner alltid mycket lokala och tidsbegränsade. Detta innebär att det antal älgar som jaktlaget har fått sig tilldelat kommer att skjutas under den första veckan - eller senare eftersom jakttiden för älg inte avslutas förrän i slutet av december.

För det andra är enligt min åsikt älgjakten den bästa jakten i Sverige. Visserligen skadskjuts ca 15 % av älgarna men de eftersöks alltid och avlivas så fort som möjligt. Detta till skillnad från all annan jakt.

För det tredje är älgjakten idag nödvändig. Skulle älgarnas antal få öka, eftersom jakten verkligen reducerar antalet, skulle detta få förödande konsekvenser för skogsbruk och oacceptabelt fler trafikolyckor. Även i dag dör mellan 5 och 10 personer varje år i älgolyckor och många fler skadas. Detta trots hundratals mil viltstängsel längs våra större vägar. Jag tror inte heller att vi någonsin får en vargstam så stor att vargarna skulle kunna hålla älgstammen på en lämplig nivå.

Denna pessimism grundar sig på de starka känslor som vargen skapar. Man ska dock aldrig säga aldrig och kanske mina barnbarn får uppleva vargen som ett naturligt och accepterat inslag i den svenska faunan.

För det fjärde men inte starkt vägande skäl är att älgjakten i dag har en mycket stark ställning på landsbygden och anses av många jägare vara ett av årets glädjeämnen.

MITT INTRESSE FÖR denna civila olydnad är att den ofta skapar rubriker och därmed debatt. Jag anser att jakten är ett minst lika stort problem som t ex minkfarmningen.

Trots debattartiklar, insändare och annonsering så blir jakten aldrig uppmärksammas på samma sätt. Jag har många gånger funderat över orsaken. Antalet medlemmar i föreningen har aldrig varit mycket över tre hundra.

En enkätundersökning av en jaktutredning visade att 10 % av de tillfrågade ogillade jakt. Om den vuxna svenska befolkningen uppgår till 7 miljoner (?) borde vi kunna ha åtskilliga tusen medlemmar. Är de demokratiska metoderna alltför tystlåtna?

Även om vi börjat använda oss av Facebook och bloggar är det inte vi som blir tillfrågade om hur vi ställer oss till jaktliga frågor utan oftast Naturskyddsföreningen som ju knappast har frågor om jakt på sin dagordning. Måste man göra något spektakulärt för att få uppmärksamhet?

Frågan blir: hur ska vi bära oss åt? När blir det vi som tillfrågas då ett jaktligt ärende ska kommenteras?

FOTO: KARL-EVERT LUNDRÉN

Ung sörmlandsälg.

FOTO: HANS RING

Jägarfrukost - så lobbar Jägareförbundet

Svenska Jägareförbundet är en inflytelserik organisation med stora resurser, intensiv lobbying inom sin verksamhet och som har sina tentakler där makten över de vilda djurens liv och död finns. Att en ideell organisation har så stort inflytande är en tragedi för de vilda djuren och anmärkningsvärt ur demokratisk synvinkel. LISE-LOTTE NORIN tittar här närmare på ett exempel hur Jägareförbundet agerar. Sannolikt är kunskapen hos allmänheten liten om den oproportionerliga roll Jägareförbundet spelar men djuren får känna av det desto mer.

Den 23 november 2011 bjöd Jägareförbundet alla riksdagsledamöter till Jägarfrukost på Bagdad Café. Där välkomnades till en frukost med information om hur den stora folkrörelsen jägarkåren vill bidra till en bättre vargförvaltning (skydds-jaktsbeslutet bör ha kommit veckan innan), en lösning av fälljaktsfrågan, en ansvarsfull älgförvaltning mm.

Min kommentar:

En organisation som får 50,5 miljoner av allmänna skattemedel för sitt "allmänna uppdrag" kan naturligtvis kosta på sig att bjuda på både det ena och det andra till lämpliga be-

slutsfattare och opinionsbildare för att lobba för sina medlemmars ständiga önskan om att få döda fler djur. ning om en "bättre" vargförvaltning Jägareförbundets officiella uppfattning är att det endast ska finnas 150 vargar i vårt avlånga land och att allt därutöver ska jagas för att hindra konkurrens om älg och rådjur liksom för att få troféer att hänga på väggen eller på kroppen.

Uppenbarligen är Jägareförbundet stört av att det gjorts någon liten obetydlig inskränkning i jakten med fällor, nämligen att man de båda senaste åren inte fått jaga lodjur med fälla. Det upplevs väl som en bräsch

i den grundmurade "rätten" att jaga med fällor där det mesta hittills varit tillåtet.

Det finns inte mindre än 46 fällor godkända för dödande fångst varav 23 är godkända för mink/mård, en för bäver och en för ripa (snara). Därutöver redovisar Naturvårdsverket 113 fällor tillåtna för levande fångst (varav 4 ej är färdigttestade). De är godkända för fångst av allehanda djur nämligen: lodjur, räv, grävling, mink, mård, gråsäl, vildsvin, duvhök, kråka, skata och mås. Vidare för fasan, grä-

sand och rapphöna som fångas in för uppfödning av djur för utsläppning för så kallad gods jakt.

Därutöver är det tillåtet att jaga med fällor där man lockar in de tilltänkta bytesdjuren, duvhökar och kråkfåglar, med en levande lockfågel som får sitta i fällan utsatt för väder och vind, ofta i sitt eget träck och utsatt för hotet från förbipasserande rovdjur och människor liksom för den rovfågel eller de kråkfåglar som fångas in.

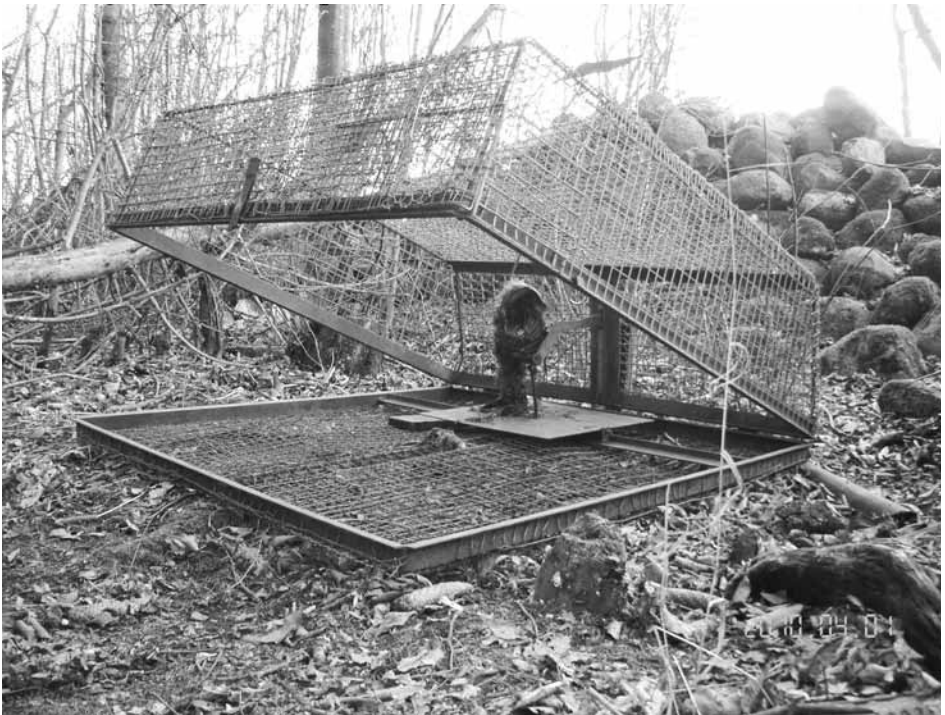

FOTO: AMBJÖRN CARLSSON

Att resa för att döda

Förbjud jaktföretagen menar ÅKE ESPEGREN och ersätt dem med fredliga naturupplevelser

Jaktföretagen i Sverige hjälper till med att utarma djurlivet i den svenska naturen. Europeiska rika nöjesjägare, inbjudes att komma hit för att skjuta ihjäl fredliga och värnlösa djur. Det kallas jaktturism, jaktresor, spännande upplevelseturism... Några samvetsbetänkligheter har de inte, varken jägarna eller de företag som bjuder in dem. Man tjänar stora pengar på denna jaktturism.

Exempelvis, i Åsele finns Emil Niklasson, som enligt uppgifter omsätter 1,6 miljoner om året och har 4 - 5 anställda, på denna som är en för oss djurvänner avskryvård verksamhet.

SOM ENSKILD PERSON kan jag bara skriva och protestera, men som knapast leder till någonting.

Därför måste jag och alla med mig likasinnade, ha hjälp av djurskyddsförbunden i Sverige att på allvar

attackera jägarbesättningen i den svenska riksdagen. Det är en jägarbesättning av politiker som vid riksdagsvalen vart fjärde år av svenska Jägareförbundet sett till att få in personer som svarar ja på det som Jägarförbundet lobbar för

OM MAN JAGAR älg, rådjur, vildsvin eller fiskar för att få mat, det har jag förståelse för, men nöjesjakten och jaktföretagen skall förbjudas.

Det går att ha naturturism utan jakt och det är också mycket lönsammare. Det är dags att gå till motoffensiv, mot nöjesjakt, mot jaktföretagen och mot Svenska Jägarförbundets makt och inflytande.

Förbjud också lekar med jakt i skolan. Läraren är jägare, kan man förmoda. Barn tycker om djur. Uppmuntra empatin, medlidandet, nyfikenheten på den levande naturen.

FOTO: HANS RING

På internet är det lätt att hitta företag inom jaktturism, de finns i hela landet, de omsätter åtskilliga miljoner kronor. Summorna är svåra att beräkna men med verksamheter runt omkring rör det sig om hundratals miljoner, kanske mer än halv miljard enligt en beräkning 2010. De lockar hit bössbärare från många länder för "exotiska" upplevelser att döda inte minst älgar och fjällens ripor. Det kallas att "hålla landsbygden levande" - genom att döda och oundvikligen plåga. En sökning på ordet jaktturism ger ca 12 000 träffar. Till och med Ekoturismföreningen nedlåter sig till

att vara för denna blodiga form av turism, man försöker bara göra den mjukare genom "hållbarhet" och etiska regler. Och sen har vi förstås de som reser från vårt land till Estland, Ryssland, Afrika för nöjet att döda.

Den aktuella siffran för antalet utländska jägare som löst jaktkort i Sverige är 14 201. Det råkar vara praktiskt taget lika många som det finns kvinnliga jägare i Sverige. Nu upplever många svenska jägare att turistjägarna är fula konkurrenter om "deras" villebråd och många skryter hellre om att kvinnor drar på jakt.

REDAKTIONEN

Noterat på jaktfronten

Saxat och kommenterat
av Anne-Marie Litzen

SLINGRANDE POLITIKER I VARGPOLITIKEN

Kringelkrokar i vargpolitiken, skriver Dalademokraten om i en ledare den 19 augusti 2011 och ställer frågan om huruvida de blodiga vintrarna möjligtvis är över.

■ Två mycket kalla och snöiga vargavintrar i rad har stora uppbåd av jägare rört sig i skogarna för att avliva varg. Det har känts obehagligt. Och en vargstam som skulle behöva växa tillåts inte växa: Människan utövar artförtryck. Att säga det betyder inte att nonchalera problemen som vargen kan orsaka. Men för de problemvargar som finns går det att istället tillämpa så kallad skydds jakt på individer. Daledemokraten menar att det handlar om precision - och detta istället för allmän slakt.

Nu har som bekant miljöministern och regeringen fått en läxa av EU-kommissionen. I sig är det förstås tråkigt att det ska behövas en uppsträckning från Storebror i Europa för att få stopp på det statligt påbjudna vanvettet med urskillningslös licensjakt. Vi borde ha kunnat klara

av den här frågan på egen hand, om vi haft en miljöminister med normalt tankedjup, menar tidningen.

Än värre är att det kanske inte alls blir stopp på det: Miljöministern talar om att det är ett tillfälligt stopp, samt om att skyddsjakten ska kunna utformas så att den närmast liknar de gångna vintrarnas licensjakt.

LAGLÖST LAND DÄR TJUVSKYTTARNA KOMMER UNDAN

Polisens kamp mot tjuvskyttarna, skriver Dalarnas Tidningar om den 19 september 2011

■ Tystnad och rädsla möter polisens utredare när de inleder en förundersökning om misstänkt illegal jakt på rovdjur i Dalarna, och givetvis i andra delar av landet. De som vi tror kan lämna uppgifter vågar inte berätta, säger Christina Brunell, chef för de två poliser som utreder all illegal rovdjursjakt i länet.

Polisens kamp mot tjuvskyttarna blir oftast resultatlös. Under de senaste två åren har Dalapolisen haft 16 fall av misstänkt illegal rovdjursjakt. För-

undersökningar har lagts ner - eller är inte ens påbörjade. Orsak är brist på bevis. Ingen vågar yttra sig.

”Det är mycket hårdjobbat. När vi får in ett tips eller påträffar en skjutten varg informerar vi oss och är ute i området och kollar aktuella bilar. Men det är stora skogar och inte många människor som rör sig. Det är svårt att komma fram. Ibland har vi ett hum om vem eller vilka som gjort brottet. Vi tror oss veta att en person kan lämna uppgifter, men de vågar inte berätta. De är tysta och vi ser att personerna är rädda”, konstaterar Christina Brunell.

För två, tre år sen gjorde polisen en storsatsning, sedan man funnit åtlar med dödligt råttgift utlagda, dels i Garsås, dels i Furudal. Brunell berättar: ”Vi arbetade med två personal på heltid i fyra månader för att lösa brotten. Men vi fick inte in några tips. När våra utredare var ute i dessa områden möttes de av folks rädsla och flera sa att man inte vågade berätta. Då skulle man tvingas flytta bort från orten”.

Forskning visar att varannan varg som dör faller offer för illegal jakt. Dalarna är ett av landets vargtätaste landskap, men ingen vet hur många vargar som dör genom tjuvjakt i länet varje år. Jag tror inte att de illegala jägarna är så många. Men det kan finnas ett stort mörkertal, konstaterar Christina Brunell, som menar att flera av polisens utredare av grova

jaktbrott bytt arbetsuppgifter.

Enligt tidningen Svensk Polis får länsstyrelsens personal, men också poliser och åklagare, regelrätta påtryckningar och underförstådda hot. Det handlar om anonyma hot, avklippta sändarhalsband från lodjur, björnar och vargar som nattetid kastas in i enskilda tjänstemäns trädgårdar, sönderskurna bildäck och till och med utfrysning i lunchrummet. Men polisen, både lokalt och centralt, sätter nu in extra resurser för att stoppa tjuvjakten. Från 1 september jobbar två miljöutredare i Dalarna med bland annat illegal jakt. Och ett annat sätt att komma åt problemen är den nya organisationen inom Rikspolisstyrelsens ram, där länen i Bergslagen samarbetar över gränserna för att om möjligt klara upp grova jaktbrott.

”Det är en markering vi gör för att prioritera dessa brott”, säger Christina Brunell, som naturligtvis gärna skulle vilja ha ännu bättre resurser till sitt förfogande. Polisen samarbetar nära med länsstyrelsens personal och man jobbar också förebyggande. Några gånger finns poliser och andra myndighetspersoner ute i olika skogsområden och rör sig med sina polisbilar.

”Det är en slags trafikkontroll i skogen. Vi informerar dem vi möter. Men främst är syftet att man ska se att vi är ute och ingen vet var vi dyker upp nästa gång”, säger Christina Brunell.

EFTER EN GYNNSAM SOMMAR

Fjällvråksrekord, skriver DN den 19 oktober 2011

■ Hela Öland har vimlat av flyttande fåglar den vackra hösten 2011. Därtill kommer glada rapporter direkt från fågelräkningen vid Ottenby fågelstation om nytt svenskt dagsrekord i fjällvråk, hela 1429 stycken över Ölands södra udde på en enda dag. Goda år räknar man totalt med mellan 5000 och 10000 par svenska fjällvråkar. Förklaringen till denna anstormning av fjällvråkar nu är att sommaren bjöd på lämmelfest.

Många av fjällvråkarna är årsungar.

För första gången på 30 år fick fjällens ett riktigt maffigt lämmeltåg. Resultatet blev ovanligt framgångsrika häckningar bland alla fjällens rov-fåglar och labbar. Även den ovanliga fjällugglan såg sin chans att föröka sig, för första gången på årtionden. Höstens fjällvråkar har i alla tider sökt sig ner mot Ölands södra udde där de tar språnget över vattnet mot söder och sydost. Några av dem stannar i främst Skåne över vintern. Och chansen är stor att årets babybom ska ge oss fler fjällvråkar flera år framöver.

Till sist

ARNE OHLSSON

Senhöstgryningen kommer sakta, sliksom försiktigt. Dimman gör ljuset ännu mer trevande. I skogsbrynet sträcker bokarna ut sina grenar mot ängen, med sina sista kopparfärgade blad. Det är alldeles stilla, ännu inget ljud från någon mes eller nötväcka. Tystnaden är kanske det bästa, den tystnad som inte punkteras av skott från ett jakttorn eller från de grönklädda som är utposterade som i ett krig mot en fiende. Varje naturupplevelse under jaktsäsongen utan detta blir något av en bonus.

De grönklädda, med vapnen laddade... Dessa män - oftast, men inte alltid. Ibland är det kvinnor i samma position. Jägareförbundet gläds förstås åt att kvinnor drar till skogs för att "nedlägga" byten och bedriva "viltvård" och enligt förbundet ökar antalet kvinnliga jägare starkt. Men riktigt så är det inte. Varje jaktsäsong ger inte tusentals nya kvinnor på pass. Vi kan se på siffrorna för de sex senaste jaktsäsongerna om

utvecklingen härvidlag (Naturvårdsverkets jaktkortsstatistik):

Jaktsäsong	Antal
2005-2006	14 343
2006-2007	14 565
2007-2008	14 229
2008-2009	14 380
2009-2010	14 168
2010-2011	14 843

Detta är ingen väldig uppgång, i snitt blir det 83 per år, det vill säga en marginell ökning. Samtidigt har antalet manliga jaktkortslösare minskat. Och låt det fortsätta att minska! Och att de som fortfarande håller på koncentrerar sig på älg och vildsvin - i förhoppningen att intresset minskar för de helt i onödan jagade arterna.

EN STOR NACKDEL för alla som vill möta vilda djur under fredliga former är den skygghet som jakt tvingar djuren till. Det kan ju aldrig bli som på Galapagos eller Seychellerna med djur som uppfattar människor som

ofarliga, men jägarna snuvar oss på massor med upplevelser. Ett litet brittiskt exempel på detta är en underökning av möten med vilda djur.

I Storbritannien finns både landsbygdslevande och stadslevande rävar. Chansen att få se en räv på landet är bara en tredjedel så stor som i urbana områden, trots att det finns mer än 6 gånger så många rävar där som i förorter och städer. Ska räven på landet eller i naturen överleva gäller det att hålla sig undan från alla de tvåbenta primater som hatar dem.

Och hatas gör dem här också, liksom de andra predatorerna. När jägare skriver att de inte känner igen detta med hat, så är det rent hyckleri och en stor lögn.

Så övergår senhösten i vinterns dagar och långa nätter med sina olika ansikten. Stillsamt påpekar domherrarna från trädtoppen att nu är det vintern som har oss i sitt grepp, oavsett barmark eller snö, den snö som kom sent omsider detta år. Ett år som blev ett fantastiskt lämmelår med goda tider för inte minst fjällräv, fjälluggla och fjällvråk. Och nu bringar fjällvråkarna vintern till de sydliga landsdelarna.

OCH ÅTER ÄR det dags att förnya ert viktiga medlemskap i Jaktkritikerna – som 2012 har funnits i 25 år, eller ett kvarts sekel, och som kommer att behövas för det vilda under över-skådlig tid.

ÅRSMÖTE 2012

VÄLKOMNA TILL Jaktkritikernas årsmöte lördagen 24 mars 2012 i Stockholm.

ADRESSEN ÄR Folkungagatan 154.

TA TILLFÄLLET i akt att träffa styrelsen och diskutera frågorna som föreningen arbetar med.

VI BJUDER på fika.

**Senast 17 januari vill vi ha
inläggen till Jaktdebatt 1/2012**

Jaktkritikerna bildades 1987 och hette Riksföreningen Hänsynsfull Jakt till 2009. Det är ideell och politiskt obunden organisation som för de vilda djurens talan. Vi verkar bland annat för

- att den djur- och naturintresserade allmänheten får en likvärdig ställning med jägarorganisationer vid avgöranden rörande den svenska faunan
- att stimulera till undersökningar om jaktens påverkan på fauna och miljö
- att uppmärksamma djur- och fauna-skyddsproblem vid jakt
- att föra ut information och driva debatt om jakt och jaktfrågor
- att arbeta för en populationsekologiskt anpassad jakt som tar största möjliga hänsyn till viltets aktuella numerärer
- att beakta etiska och humanitära aspekter på jakt

Medlemsavgifter 2012

fullbetalande medlem 125 kronor

(erhåller jaktdebatt)

familjemedlem: 25 kronor

Pg 22 69 89-2. Glöm inte namn och adress.

Hemsida och e-post

www.jaktkritikerna.se

info@jaktkritikerna.se

Jaktkritikernas styrelse

Hans Ryttman, ordförande

Skönstaholmsvägen 68, 123 60 Farsta

hans.ryttman@comhem.se

08-94 09 63, 0768-44 95 44

Arne Ohlsson, sekreterare
Jägaregatan 106, 226 53 Lund
arne.e.ohlsson@telia.com
046-30 72 12, 070-217 92 90

Ewa Thebo, kassör
Täljstenvägen 8 B, 752 40 Uppsala
ewa.thebo@uds.slu.se
018-50 10 90

Tatjana Kontio
Folkungagatan 154, 116 30 Stockholm
tatjana.kontio@telia.com
0736-197259

Lise-Lotte Norin
Statargatan 6, 735 31 Surahammar
lise-lotte.norin@telia.com
0220-36 401

Anne-Marie Litzen
Margretelundsvägen 78, 167 36 Bromma
anne-marie.litzen@comhem.se
08-80 50 78

Annika Christell
Winborgs väg 29, 131 60 Nacka
annika.christell@bredband.net
08-716 80 80

English

Jaktdebatt is the house journal of **Critics of Hunting**. It is a non-profit organization whose main brief since its foundation in 1987 is to disseminate information concerning animal rights and to stimulate public debate in issues connected with hunting and persecution of wild animals. Further details may be obtained from the members of the board.

Strömstaren födosöker i den iskalla bäcken när vinterdagen är kort.

FOTO: KARL-EVERT LUNDGREN

JAKT **KRITIKERNA**